

INLEIDING

In het jaarverslag van 2018 werd dat jaar gekenschetst als "Het jaar van de Atlas". Om in die sfeer te blijven is dit jaar te duiden als "Het jaar van de Groene Combinatie". De al eerder ontstane samenwerking van onze Stichting met Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, de Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland, LTO-Noord, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, buurtcomité Busch en Dam, Kees de Wild (Stelling van Amsterdam), werkgroep Coenbrug A8, Kontakt Milieubeheer Zaanstreek en Platform "Houd Broekpolder Leefbaar", resulteerde in een gezamenlijk en daarmee krachtig opkomen voor de kwaliteiten van het Oer-IJ gebied. Daarin past het heroverwegen van de snelwegverbinding A8-A9 en het ontwikkelen van een integrale visie die ingaat op de hedendaagse vraagstukken. Een belangrijke gezamenlijke actie van de combinatie was de ontvangst en rondleiding van een 11-tal nieuwe Statenleden en een bezoek aan Gedeputeerde Adnan Tekin. Evert Vermeer en Rik Duijn vertegenwoordigen onze stichting in deze Groene Combinatie.

In 2019 moesten we helaas stilstaan bij het overlijden van Aaltje Emmens -Knol, voormalig burgemeester van Castricum en als eerste voorzitter betrokken bij de oprichting van onze Stichting. Eerder dat jaar overleed de eindredacteur van de Atlas..., Bert Buizer. In herinnering blijven beide pleitbezorgers voor de kwaliteiten van het Oer-IJ gebied met onze Stichting verbonden.

Door de eind 2018 verkregen zekerheid over de subsidies van de Provincie Noord-Holland, Gemeenten, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de Rabobank konden de voorgenomen projecten in gang gezet worden. In dit jaarverslag vermelden we de stand van zaken.

BESTUUR

De bestuursamenstelling was in 2019 als volgt:

Evert Vermeer	voorzitter
Jos Teeuwisse	secretaris
Rik Duijn	penningmeester
Hans van Weenen	aandachtsgebied: academie, kennis en Atlas
Hugo Snabilie	aandachtsgebied: academie, sponsorwerving
Lia Vriend	aandachtsgebied: gidsencursus en -activiteiten, gebiedskennis en Oer-IJ Expeditie
Léon Klein Schiphorst	aandachtsgebied: communicatie, website en Oer-IJ expeditie

Ook dit jaar was Renée Gelauff bereid de bestuursnotulen te verzorgen en stond zij Jos bij diverse gelegenheden bij. Kees Helderman verzorgde opnieuw zeer zorgvuldig en deskundig de financiële administratie. Ria Tel ondersteunde bij tal van Oer-IJ activiteiten, zoals de administratie van de lezingen, Atlasverkoop, cursussen en excursies. Jan Hornmann coördineerde de activiteiten van de Oer-IJ Academie. Daarnaast werden veel activiteiten door andere vrijwilligers van de Stichting Oer-IJ verzorgd.

Het bestuur kwam - naast tal van ander overleg in de werksfeer- zevenmaal bijeen in de door Hugo Snabilie beschikbaar gestelde vergaderruimte in Castricum. Het soepel draaien van onze Stichting was opnieuw in hoge mate te danken aan de "spin in het web" Jos Teeuwisse.

De Verenigde Vergadering kwam tweemaal bijeen. Zoals gebruikelijk werden onze "betrokken vrienden" geïnformeerd over de stand van zaken en toetst het bestuur daarmee of haar keuzen worden gesteund.

Op 7 mei werden we ontvangen bij de Stichting Historisch Egmond. De voorzitter Martijn Mulder vertelde iets over de Stichting en Cees de Vries hield een inleiding over het werk van de Stichting De Hooge Weide.

23 september waren we te gast bij de Historische Vereniging Heiloo en de Stichting Baduhenna. Een geweldige ontvangst met toelichtingen van Jacob Ouderkerken en Paul en Fons Morsch. Rik de

Visser gaf daarna een toelichting op het project "Oer-IJ taal" en Jaap de Graaf hield een inleiding over "De Die".

DOELSTELLING EN MISSIE

De Stichting stelt zich ten doel de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap van het voormalige mondingsgebied van het Oer-IJ zichtbaar en beleefbaar te maken. Daarbij gaat het erom de aardkundige, archeologische, cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten van het gebied, die met die ontwikkelingsgeschiedenis samenhangen, te beschermen en toekomstgericht te beheren.

Wij zien het als onze missie om door tal van activiteiten, gericht op zowel bewoners, recreanten en toeristen als op overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties, een breed draagvlak voor onze doelstelling te verwerven. Onze Stichting is een kennis- en netwerkorganisatie. Door het bijeenbrengen en uitdragen van kennis hopen wij anderen te overtuigen. Wij zien het Oer-IJ gebied als inspiratiebron voor een duurzame gebiedsontwikkeling. Graag doen wij dat in goed overleg met aanverwante organisaties waartoe tal van samenwerkingsovereenkomsten zijn gesloten.

OER-IJ ACADEMIE

Een belangrijk en vast onderdeel van onze activiteiten is het organiseren van een lezingenserie. Ook in 2019 is daaraan weer vorm gegeven in samenspel met het Huis van Hilde. Jan Hornmann was de continue factor in de organisatie. Hans van Weenen bedanken we voor zijn inzet de afgelopen jaren; zijn taak is overgenomen door Hugo Snabilie.

De lezingenserie werd verzorgd in samenwerking met het Huis van Hilde. Beide partijen verzorgden 4 lezingen.

Het betrof dit jaar de volgende lezingen:

10 jan. "Klimaatverandering in Noord-Kennemerland, van bedreigingen tot kansen" - Jan Wijn

7 febr. "Amsterdam Wetlands" - Ernest Briët

7 mrt. "Natuurherstel in het Oer-IJ" - Nico Jonker

De vier Oer-IJ lezingen voor het seizoen 2019/2020 vallen allen in 2020.

Lia Vriend bleef actief in het verder uitbouwen van het gidsennetwerk. Er zijn lokale werkgroepen opgericht, die op eigen locatie excursies verzorgen en informatiestands bemannen op evenementen van derden e.d. Hans van Schoor is de algemene gidsencoördinator geworden. Dit jaar werden door de Oer-IJ gidsen 37 excursies verzorgd waar 462 mensen aan deelnamen.

Naast de vijfde basiscursus, nu in Zaanstad, werd er dit jaar door Lia Vriend tweemaal een "verdiepingscursus" gegeven in en rond Spaarndam en door Kees Helderma éénmaal in de duinen bij Castricum.

In het Museumgemaal 1879 te Akersloot heeft onze Stichting op zolder een ruimte gekregen om een tentoonstelling en bibliotheek in te richten. Hier kan ook vergaderd worden. Het Museumgemaal is van april/m september elke zondag open. De Oer-IJ gids Thijs de Groot ontvangt hier elke zondagmiddag bezoekers.

OER-IJ EXPEDITIE

Dé manier om een groot publiek kennis te laten maken met het Oer-IJ gebied is het jaarlijks samen met Le Champion georganiseerde wandelevenement de "Oer-IJ Expeditie" op Hemelvaartsdag. Het thema was dit jaar "Het Militaire Landschap". Het aantal inschrijvingen bedroeg weer zo'n 4.000 deelnemers. Langs de route waren op strategische plekken Oer-IJ gidsen geposteerd voor een toelichting op deze hotspots. Met re-enactment werd op een tiental plekken, gerelateerd aan het thema, de geschiedenis nagespeeld.

De deelnemers aan het wandelevenement hadden de gelegenheid naast het inschrijfgeld een vrijwillige donatie te doen aan de Stichting Oer-IJ. Dat leverde een bedrag op van 4.254,50 euro. Agnes de Boer en Erwin Molenaar hebben we dank gezegd voor hun steun bij de organisatie. Gelukkig is Robert Haakman bereid ons het komend jaar ter zijde te staan door als uitvoerend organisator voor ons aandeel in het evenement op te treden. Lia Vriend blijft de inhoudelijke kant van de route verzorgen.

RUIMTELIJKE PROJECTEN

Centraal staat bij dit onderwerp het pleidooi dat we met de "Groene Combinatie" voeren om voor het centrale deel van het Oer-IJ gebied een integrale visie te ontwikkelen. Dit ter vervanging van de provinciale aanpak om voor de snelwegverbinding A8-A9 de keuze voor de "Golfbaanvariant" nader te onderzoeken door een landschappelijk inpassingplan. Het nieuwe Coalitieakkoord van Provinciale Staten is onduidelijk over de uiteindelijke aanpak. Dat betekent blijvende aandacht van Evert Vermeer en Rik Duijn van onze Stichting voor dit onderwerp. Een heel positieve ontwikkeling was de mededeling dat van het opstel terrein voor sprinters bij Uitgeest wordt afgezien (er wordt nu een oplossing in Heerhugowaard gezien).

Voorts blijven wij de - wat ons betreft op natuur gerichte - ontwikkelingen van de Zanderij bij Castricum volgen. Welke effecten de discussie over de stikstofuitstoot en energietransitie voor ons gebied zal hebben is voor de komende periode een aandachtspunt.

PROJECT 'Het Oer-IJ als inspiratie voor een duurzame gebiedsontwikkeling' (PROVINCIALE SUBSIDIE). Dit meerjarenproject bestaat uit een 5-tal deelprojecten. Jos Teeuwissen en Rik Duijn trekken dit 'provinciale' project.

ATLAS VAN HET OER-IJ GEBIED

In het vorige jaarverslag spraken wij onze dank uit voor de enorme inzet van schrijvers en de redactiecommissie van de Atlas. Gelukkig heeft Bert Buizer de presentatie en het succes van de snel uitverkochte eerste druk nog meegemaakt.

Een jaar verder kan met trots vermeld worden dat we een derde druk hebben uitgebracht die alweer voor een groot deel is verkocht. Op deze plaats dient nog toegelicht dat de toegezegde provinciale subsidie mogelijk werd doordat ook alle "Oer-IJ gemeenten", het Hoogheemraadschap en de Rabobank en andere fondsen, bedrijven en particulieren de andere helft van de projectkosten voor hun rekening hebben genomen. Wij zijn de subsidiegevers en sponsors daarvoor zeer erkentelijk!

INSPIRATIEBEELDEN

Was vorig jaar de Atlas onze "Topper", dat kan dit jaar van de publicatie van "Inspiratiebeeld voor het Oer-IJ gebied" worden gezegd. Na de voorbereidende workshop met Mooi Noord-Holland waaraan door veel ambtenaren en vrijwilligers van andere betrokken partijen uit het gebied werd deelgenomen, is in de eerste helft van 2019 door Rik de Visser en zijn medewerkers (Vista Landschapsarchitecten en Stedenbouw) hard gewerkt aan het vormgeven van een inspirerend document met daarin suggesties voor gemeentelijk en provinciaal ruimtelijk beleid. Bij ons enthousiasme voor het gebied ontbrak het nog aan suggesties hoe die kwaliteiten te vertalen naar beleid. Wij hebben het document intussen aangeboden aan bestuurders en betrokken medewerkers van de Provincie, gemeenten en Hoogheemraadschap. Nu maar hopen dat dit doorklinkt in de uitwerking van de omgevingsvisies.

EDUCATIE

Vorig jaar konden we de voorbereiding van een eerste educatief project melden. Dat heeft geleid tot een zeer succesvolle eerste uitvoering met basisschool de Molenhoek uit Uitgeest. Leerkrachten uit het onderwijs, Oer-IJ gidsen en Oud-Uitgeest hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het lesmateriaal. Bijzonder was het project Cornelis Corneliszoon, opgezet en uitgewerkt door Stichting Kist. In aanwezigheid van burgemeester Verkleij en wethouder Van Weel werd het project afgerond met een enthousiaste presentatie. Wij danken Pauline van Vliet (Stichting Kist) en leerkracht Jan Castricum (bs De Molenhoek) die het project "Cornelis Corneliszoon van Uitgeest" tot een succes hebben gemaakt. De pilot Uitgeest kon worden bekostigd uit bijdragen van TriArcus en het Hoogheemraadschap.

Het kost veel moeite en kennis om dit soort projecten voort te zetten. We gaan daar, gelet op de grote betekenis die we er aan toekennen, in Castricum mee door, gesteund door een specifiek daarvoor verkregen subsidie van de Rabobank.

OER-IJ TAAL

De vraag hoe we een kenmerkende "taal" voor het Oer-IJ gebied kunnen ontwikkelen hield ons al langer bezig. Veel van de kwaliteiten van het gebied zijn niet altijd zichtbaar; dat versterkt de behoefte aan herkenbaarheid van deze groene lob van de Noordvleugel van de Randstad. In het verlengde van de publicatie van de Inspiratiebeelden heeft Rik de Visser op ons verzoek daartoe voorstellen ontwikkeld. Eind van dit verslagjaar kwam een uitgewerkt voorstel voor een op het krekensysteem geïnspireerde brugleuning gereed. Die brugleuning zou op iedere brug over een Oer-IJ geul geplaatst

kunnen worden en levert daarmee een symbolische herkenbaarheid aan het watersysteem dat aan de basis ligt van het landschap in het Oer-IJ gebied. Komend jaar gaan we voor dat idee steun zoeken bij de beheerders en hopen we een "voorbeeldbrug" te kunnen realiseren.

ICOONPROJECTEN

De wens om op vijf plekken in het Oer-IJ gebied in te gaan op een van de 5 ontwikkelingsfasen van het landschap, krijgt heel geleidelijk meer vorm. De bereidheid van PWN om in en bij het bezoekerscentrum "De Hoep" meer aandacht te besteden aan de vroegste geschiedenis is inmiddels in de planfase. Om tot een voorstel te komen om de Romeinse tijd bij Velsen kenbaar te maken heeft het bestuur inmiddels een opdracht gegeven aan een extern ter zake kundig bureau. Hoe we bij het voormalige Erfgoedpark De Hoop aandacht kunnen besteden aan de "nieuwe tijd" hangt af van de mogelijke komst van de projectontwikkelaar, die heeft aangegeven ons in beginsel te willen faciliteren om dit doel te bereiken. Bij de Icoonprojecten gaat het bij een uitwerking toch vooral om het vinden van partners, aanleidingen en nieuwe kansen; een zaak van langere adem.

Behalve bij de Icoonprojecten zijn daarmee de bij de subsidieverlening vermelde projecten in dit verslagjaar afgerond; Atlas, Inspiratiebeelden en Oer-IJ taal, of in gang gezet; Educatie en Icoonprojecten.

COMMUNICATIE

Wederom heeft Léon Klein Schiphorst, samen met Gerard Hogervorst veel tijd en creatieve energie gestoken in het actueel houden van onze website en het uitbrengen van de Nieuwsbrief. De wens om de kwaliteit nog verder te versterken vraagt om een nieuwe opzet en investering. Daartoe is eind dit jaar een opdracht verstrekt. Daarmee zal het bijvoorbeeld mogelijk worden de Atlas ook digitaal te ontsluiten en publiek beschikbaar te maken.

CONTACTEN

Dit jaar was het presenteren van de Inspiratiebeelden een aanleiding wethouders en medewerkers van de gemeenten opnieuw te wijzen op de kwaliteiten van het Oer-IJ gebied. Maar ook los daarvan werd op tal van momenten overleg gevoerd met het Hoogheemraadschap, de Provincie Noord-Holland, de Oer-IJ gemeenten, de Recreatieschappen, Staatsbosbeheer en PWN. We hebben kennis gemaakt met de nieuwe Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit van de Provincie en zoals eerder vermeld met de "Groene Combinatie" nieuwe Statenleden ontvangen. Met de Stichting Regionale Archeologie Baduhenna, de Historische Vereniging Heiloo en de Stichting Historisch Egmond werden samenwerkingsovereenkomsten gesloten.

FINANCIËN

Door de verstrekte subsidies en de daarmee mogelijke activiteiten werd de financiële administratie van veel grotere betekenis dan voorheen. We prijzen ons gelukkig met de zorg die Kees Heldermaans daaraan besteedt. Vooruitlopend op de eindafrekening van de gesubsidieerde projecten kan gemeld worden dat alles tot nu toe keurig binnen de begroting verloopt. Door eigen inkomsten - met name via de Oer-IJ Expeditie en onze donateurs - sluit de jaarrekening die als afzonderlijk stuk zal worden aangeboden met een positief resultaat.